

Portfólió-készítési útmutató

Szakoktató BA szak

A hallgatóknak a képzés során elsajátított ismeretek alapján az összefüggő pedagógiai és szakmai gyakorlataik, valamint egyéb oktatói tapasztalatukról portfóliót kell készíteniük.

1. A portfólió célja

A portfólió a pedagóguspálya megismerésére, illetve az oktatói munka és a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatokra irányuló, valamint az összefüggő egyéni gyakorlatok során gyűjtött, illetve az oktatást, gyakorlatot kísérő megbeszélések tapasztalatainak a rendszeres összegzése.

A portfólió célja annak bizonyítása, hogy a hallgató képes a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és oktatói munkájában alkalmazni. Képes a munkája szempontjából lényeges tudományos-szakirodalmi eredmények alapján oktatói munkáját önállóan megtervezni és a tanítás vagy pedagógiai feladat eredményességét értékelni. Képes a tanulók teljesítményeiről és fejlődéséről, valamint a tanulási-tanítási folyamatról módszeresen gyakorlati tapasztalatokat gyűjteni és a tényszerű adatokat elemezni, következtetéseket megfogalmazni, valamint az eredményeket saját oktatói munkájában felhasználni. Alkalmos nevelő-oktató tevékenysége önellenőrzésére és ezen alapuló fejlesztésére. Folyamatos önreflexió segítségével képes önkritikusan gondolkodni saját szerepéről és tevékenységeiről. A portfóliónak tükröznie kell, hogy a jelölt a szakmai témát szakmódszertani, neveléstudományi és pszichológiai ismereteire támaszkodva az alap- és középfokú oktatás szintjein, illetve a szakképzés vagy a felnőttoktatás céljainak megfelelően képes dolgozni.

2. A portfólió tartalma

A jelölt maga válogathatja a témaköreit, de az a feladata, hogy portfóliójában a fejlődési útját a bíráló (és mások) számára nyilvánvalóvá, követhetővé tegye.

A portfólió dokumentumai a hallgatóhoz rendelt mintatanterv függvényében értelemszerűen eltérőek lehetnek.

A fő követelmény, hogy a portfólió dokumentálja a jelöltnek az iskolai gyakorlat valamennyi területén (tanítás; tanításon kívüli iskolai tevékenység; iskolán kívüli tevékenység) elvégzett munkáját. Ez a megfelelés alapkövetelménye. A portfólió értékelésében/minősítésében ugyanakkor a fő szempont nem a mennyiség, hanem az oktatói mesterség kompetenciáinak mind szélesebb területének lefedése; a reflexiók szakmaisága, mélysége, a fejlődési út bemutatása.

Ha a hallgató iskolában oktató vagy szakoktató munkát végez, akkor a portfólió terjedjen ki e tevékenységre és egyben a Szakoktató BA képzés részét képező gyakorlatokra (hospitálás, tanítási gyakorlat, osztályfőnöki óra stb.) is.

Aki nincs oktatói munkakörben, annak a gyakorlatát biztosító iskolában szerzett személyes tapasztalatait kell a tanítási gyakorlatként a portfólióban megírni.

3. A portfólió minősítése

A portfóliót a szakfelelős által megbízott oktató értékeli ötfokozatú érdemjeggyel. Az értékelési szempontokat az 18. számú melléklet tartalmazza.

Amennyiben a hallgató munkáját a bíráló elégtelenre értékeli, a szakfelelős egy második bírálót bíz meg a minősítéssel. Amennyiben az ő véleménye megegyezik az első bírálóéval, a hallgatónak új portfóliót kell készíteni. Az új portfólió beadására legkorábban a következő félév szabályzat szerinti záróvizsgát megelőző hónapban kerülhet sor. Amennyiben a második bíráló legalább elégséges érdemjegyet ad, így a továbbiakban ezt a jegyet kell figyelembe venni.

4. A portfólió érdemjegyének beszámítása az oklevél minősítésébe

Az oklevél minősítése a hallgató által elkészített portfólió és a záróvizsga érdemjegyeiből számított egész számra kerekített súlyozott átlag az alábbiak szerint:

$$(\text{portfólió } X0,2 + \text{ZV jegy } X0,8) = \text{OKLEVÉL JEGY}$$

Tájékoztató a portfólió készítéséhez

A gyakorlat során a hallgató elkészíti a tanulók és az adott gyakorlati hely megismerése terén végzett munkáját, pedagógiai, oktatói gyakorlatának eredményességét adatokkal, dokumentumokkal alátámasztó, a saját gyakorlati fejlődését dokumentáló portfóliót. A rendszerezés nemcsak az egyes dokumentumok egymásutániségát jelenti, hanem azok értékelését, az azokhoz fűzött megjegyzéseket, reflexiókat is.

A portfólió – szakon elvárt színvonalon, formailag, tartalmilag és terjedelmileg az előírásnak megfelelő, határidőre történő – elkészítése feltétele a gyakorlat elismerésének.

A portfólió egy folyamatos önelemzés, önreflexió, a saját fejlődési út bemutatása, éppen ezért egyes szám első személyben kell megfogalmazni.

Az adott iskoláról nem kell hosszas bemutatást írni, legfeljebb annyit, ami nélkülözhetetlen a megértéshez.

A portfólióban elhelyezhetőek pl. óra/foglalkozási megfigyelések (irányulhat gyerekekre, oktatóra, az egész óra/foglalkozási tevékenységre), tanulók értékelése, egy gyerek fejlődését bemutató esettanulmány (rövidített formában), továbbá a pedagógiai munka tervei és utólagos leírása, értékelése, a jelölt tanulásszervezésre vonatkozó felfogása, a jelölt bármely tevékenységére kapott értékelésekre adott reflexiói. Emellett sajátos nevelési igényű gyerekek egyéni fejlesztési tervei, eredményei, interjúk kivonata, elemzése (szülőkkel, kollégákkal, vezetőkkal, név nélkül), az évfolyamtársak kritikai észrevételeire adott reflexiók, külső szervekkel való kapcsolat elemzése stb. Megtartott óra/foglalkozás elemzése (probléma feltárása).

Továbbá a jelölt reflexióit tartalmazó feljegyzések a tanításon kívüli iskolai tevékenységekről (szakkör, versenyre felkészítés, testületi értekezlet, szülői értekezlet stb.), saját megjegyzésekkel, reflexiókkal; az iskolán kívüli tevékenységek köréből szerzett tapasztalatok írásos rögzítése saját megjegyzésekkel, reflexiókkal; előadásokról készített és saját megjegyzésekkel kísért jegyzetek; valamely pedagógiai probléma, konfliktus stb. leírása és a kezelésére/megoldására irányuló saját javaslatok; konferencián készített jegyzet reflexiókkal, oktatói tanulási napló). Közeli és távoli célkitűzések, valamint ezek teljesítése. Önképzési tervei, elképzelései, önkéntes tevékenység leírása, a jelölt tanítás filozófiájának kifejtése.

Ezek a témakörök ajánlások, azaz a hallgató tényleges tevékenysége, a konkrét iskola, feladat függvényében változtathatóak.

Saját és hospitált órák/foglalkozások megfigyelési szempontjai:

1. Célok, feladatok és megvalósulásuk
2. Az óra/foglalkozás tartalma, szerkezete, időarányai
3. A tanulás közvetlen irányítása az oktató és a tanulók interperszonális kapcsolataiban
4. A tanítási óra/foglalkozás légköre
5. Egy tanuló viselkedésének megfigyelése a tanítási órán/foglalkozáson

A pedagógiai kompetenciák rövidített megnevezése, amelyek alapján az önértékelést el kell végezni:

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításuk

A tanulás támogatása

A tanulók személyiségének fejlesztése, a különleges bánásmód, módszertani felkészültség

A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, esélyteremtés, nyitottság a társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs, osztályfőnöki tevékenység

Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése

Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

A portfólió javasolt felépítése:

Borítólap

Tartalomjegyzék

Bevezetés – a Portfólió alapvető céljai, felépítése.

1. Szakoktatói tevékenységem kezdetei
 - 1.1. A pálya iránti indíttatásom
 - 1.2. Hogyan kezdtem el oktatni?
 - 1.3. A kezdeti nehézségek, segítő kezek
2. Jelen helyzet
 - 2.1. Az évek során szerzett benyomások összegzése
 - 2.2. Osztályfőnöki munka során szerzett tapasztalataim
 - 2.3. Tanítási órán/foglalkozáson kívüli tevékenységek
 - 2.4. Kapcsolatok szerepe az oktatói (tanári) pályán
 - 2.4.1. Kapcsolat a szülőkkel, diákokkal
 - 2.4.2. Kapcsolat a kollégákkal
 - 2.5. Otthoni tevékenység szerepe a pályán
3. Pedagógiai és szakmai gyakorlat
 - 3.1. Hospitálások
 - 3.2. Saját tevékenységem megítélése
 - 3.2.1. Nevelési
 - 3.2.2. Oktatói
4. Önkritikai észrevételek
5. Oktatói filozófiám kifejtése
6. Önképzési terveim

Mellékletek – A portfólióban elemzett dokumentumok a mellékletbe kerüljenek, ésszerű mennyiségben, azaz csak azok, amelyek feltétlenül szükségesek a tartalmi mondanivaló alátámasztásához. (Ide helyezze el oktatási tevékenységével, gyakorlattal kapcsolatos hivatalos igazolásokat, hospitálási naplókat, esettanulmányokat, óra/foglalkozásvázlatokat, reflexiókat,

önreflexiókat, mentori értékeléseket, alkalmazott számonkérést, szemléltetőeszközöket, fotókat, a képzés során készített, illetve oktatási tevékenysége alatt összeállított meghatározó egyéb dokumentumokat, igazolás, referencialevél, és egyéb, a szövegközben terjedelmi, vagy más okokból nem elhelyezhető anyag, mely a portfólió értékét emeli.)

Hallgatói nyilatkozat arról, hogy a portfólió saját tevékenységét tükrözi és önálló munkájának eredménye.

Formai követelmények:

Borítólapon a hallgató neve, Neptun-kódja, szakja, beadás évszáma szerepeljen

Betű: Times New Roman, törzsszöveg 12 pt. (címsorok ettől nagyobbak lehetnek), fekete,

Sorköz: szimpla

Térköz: 0, kivéve címek/illusztrációk előtt/után

Margók: 2,5 cm, kivétel a bal oldal, ahol 3,5 cm

Oldalszám: oldal alja jobbra, élőlábba elhelyezve

Szerkesztés: sorkizárt

Az 1. címsor szintű fejezetek mindig oldaltöréssel új oldalra kerüljenek. További címsorok előtt és után 12 pt-os térközt kell hagyni.

A portfólióban nincs szükség olyan jellegű hivatkozásokra, illetve szakirodalom-jegyzékre, mint a szakdolgozatban.

A magyar nyelv helyesírási és stilisztikai szabályainak betartása mellett a szakkifejezések pontos használata, a portfólió esztétikai összképe is befolyásolja az értékelést.

Leadási határidő: a Portfóliókészítés módszerei tárgy teljesítése egyik feltételként, a szorgalmi időszak végét követő 5. munkanapig.

Leadás módja: az oktató által megjelölt módon.

Szekszárd, 2022. 01.11.